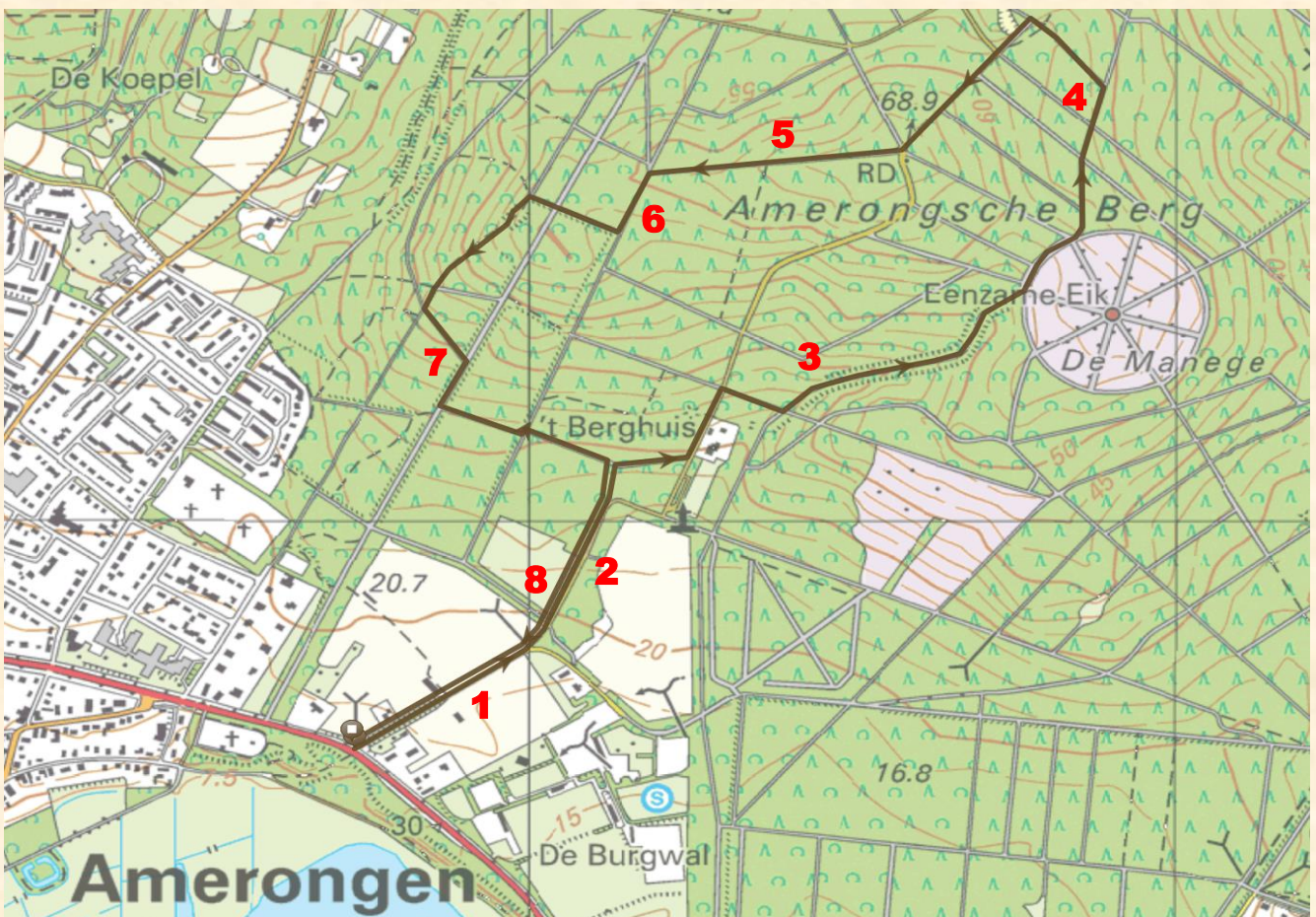
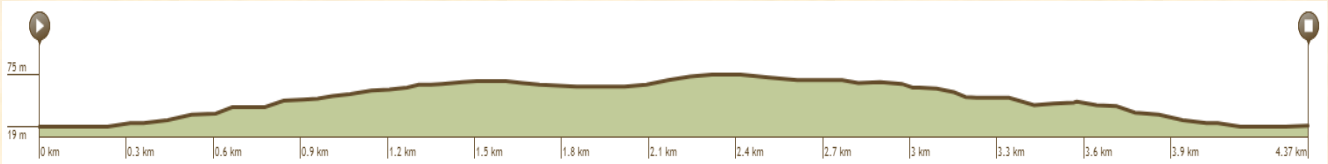

De Amerongse Berg

Voor degenen die met eigen ogen een representatief beeld van de Amerongse Berg en omgeving willen krijgen beschreven wij een grotendeels gemarkeerde boomvormige route van 4,4 kilometer. De vice versa te lopen stam van de "boom" wordt gevormd door de 750 meter lange weg die de Rijksstraatweg met het bosrestaurant en informatiepunt 't Berghuis verbindt. Wie per auto naar de Amerongse Berg komt kan gebruik maken van de parkeerplaats bezuiden het Bosrestaurant Het Berghuis.

Route 4,4 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. Vanuit de bushalte Amerongse Berg brengt de Koningin Wilhelminaweg (N 225) ons eerst buiten de bebouwde kom. Daar passeren we links al snel het begin van een kaarsrechte laan die het Amerongse Bos over een lengte van bijna twee kilometer doorsnijdt. Een eindje verderop wordt links de Veense Weg ingeslagen. Het is een ten dele verlegde oude verbinding die dwars over de heuvelrug in de richting van Veenendaal loopt. Slechts een klein deel van de weg werd verhard. De Veense Weg laat ons kennis maken met een restant van het oude Amerongse akkerland. Enkele grote houten schuren herinneren er aan de vroeger in deze omgeving belangrijke teelt van tabak.

2. Waar de Veense Weg rechtsaf buigt gaan wij vrijwel rechtdoor om bij het bosrestaurant 't Berghuis aan de rondwandeling te beginnen. Eerst wordt echter even een bezoekje gebracht aan het model van een grafheuvel (a). Er loopt een gangetje doorheen dat wordt gemarkeerd door muren met informatie over het interieur van grafheuvels.

3. De bedoeling is daarna eerst een deel te lopen van de route die met geelgekopte paaltjes werd gemarkeerd. Achter de schuur bij 't Berghuis slaan we dan spoedig rechtsaf. Even later nodigt de markering ons uit schuin links een voormalig smeltwaterdalletje te volgen. Voorbij het dalletje verlaten we de route even om rechts een hoog gelegen plek met een jonge beplanting te bezoeken (b). Het is een in oude luister herstelde structuur van een 18de-eeuws sterrenbos waarvan een door bankjes omgeven solitaire oude eik het middelpunt vormt.

4. Na ons bezoek aan het sterrenbos dalen wij weer af naar de gemarkeerde route die ons rechts naar de peervormige Leemkuil brengt. De bedoeling is dat wij nu linksaf slaan om ons door de "rode" route naar de top van de Amerongse Berg te laten brengen. Het is echter verleidelijk eerst even rechtdoor te lopen om op een bankje te genieten van een uitzicht (c) over de noordoostflank van de stuwwal en het daaraan grenzende laag gelegen terras. We kijken dan in de richting van de Gelderse Vallei.

5. Het hoogste punt van de Amerongse Berg en Utrechtse Heuvelrug is gemarkeerd door een informatiezuil. Vanuit het hoogste punt gaan we nu een educatieve route volgen die werd gemarkeerd met vierkante houten paaltjes waarop steeds een metalen plaatje met vier dezelfde pictogrammen is bevestigd. Wie de op sommige markante bolle stuwwaloppervlakken voorkomende kommetjes wil zien moet nu echter even rechts de helling afdalen en goed om zich heen kijken (d).

6. De met pictogrammen aangegeven route loopt via de westelijke uitloper van de peervormige Amerongse Berg zigzaggend naar een ten dele flauwbochtige laan die we links gaan volgen. Al spoedig kunnen we rechts dan van een uitzicht over het rivierengebied genieten. Om dit uitzicht te behouden wordt een smalle strook vrijgehouden van hoog opgaand houtgewas. Bovenaan de open plek staat een bankje.

7. Voorbij de open plek met het uitzicht dalen we even een vrij steil deel van de zuidwestelijke stuwwalflank af. Vervolgens vraagt de markering ons schuin linksaf te slaan en zigzaggend terug te keren naar de omgeving van 't Berghuis.

8. Via de route die ons naar het bos bracht kunnen we nu weer terug naar de bushalte waar we onze wandeling begonnen. Dit biedt de mogelijkheid om het oude akkerland van Amerongen nog eens vanuit een andere gezichtshoek te overzien waardoor het even kan lijken dat wij er nog niet eerder geweest waren.

Door de wandeling konden wij een bezoek brengen aan het hoogst gelegen stuwwalgedeelte van de Utrechtse Heuvelrug. Daarbij maakten we tevens kennis met een 18de-eeuws bos(bouw)gebied en lanenstelsel waarvan het gedeelte waar een wiel-met-spakenpatroon werd gereconstrueerd speciale aandacht verdiende. Bij het bos konden we nog een restant zien van het eeuwenoude Amerongse akkerland terwijl enkele grote houten schuren ons herinnerden aan de vroeger in deze omgeving zo belangrijke tabaksteelt.

Toelichting

Het wandelgebied ligt grotendeels op een stuwwalgedeelte dat werd gevormd door een ijstongetje dat zich van de Gelderse Vallei in de richting van Elst trachtte uit te breiden.

Het stuwwalgedeelte manifesteert zich noordoostelijk van Amerongen als een grotendeels plateauachtige hoogte. Deze wordt gedomineerd door een peervormige afzonderlijke heuvel die tot 69 meter boven N.A.P. reikt. De door een informatiezuil gemarkeerde kruin ervan is de hoogst gelegen plek van de Utrechtse Heuvelrug.

In de laagten van het stuwwallenlandschap vormde smeltwater enkele valleien met dalletjes. Verreweg de grootste vallei markeert de Amerongse Berg aan de west- en noordwestzijde. Waar ze zuidzuidwestwaarts loopt scheidt de laagte de stuwwalbogen van Leersum en Elst.

Het wandelgebied behoorde eeuwenlang tot het landgoed van Huis Amerongen. De eigenaren ervan begonnen reeds in de 18de eeuw met herbebossingen. Daarbij was de directe noordoostelijke omgeving van Amerongen was al snel aan de beurt.

Aan de zuidkant van het bos verrees in het begin van de 19de eeuw het Berghuis dat tegenwoordig als restaurant wordt geëxploiteerd.

Op de relatief warme zuidflanken van de Utrechtse Heuvelrug was ruim drie eeuwen de tabaksteelt van belang. Hieraan herinneren onder meer nog zo'n 20 zwart geteerde houten schuren waarin de tabaksbladeren werden gedroogd. Enkele ervan staan op het zachtglooiende oude akkerland ten zuiden van het oude bos.

In Amerongen is een museum aan de voormalige tabakscultuur gewijd.

In 1935 zag de kasteelheer van Amerongen zich genoodzaakt een groot deel van zijn landgoed te verkopen. Dit deel werd toen eigendom van de beleggingsmaatschappij N.V. Unitas die het bijna veertig jaar later verkocht aan het Rijk. De Stichting Het Utrechts Landschap verwierf in 1977 het dichterbij Huis Amerongen gelegen oudste deel van het bos.

Op het stuwwalterras ten zuidoosten van de Amerongse Berg werd de structuur van een sterrenbos uit 1792 gefaseerd in oude luister hersteld.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen.

Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.